

Sklepi Sveta z dne 21. maja 2014 o kulturni dediščini kot strateškem viru za trajnostno Evropo

(2014/C 183/08)

SVET EVROPSKE UNIJE –

OB UGOTOVITVI, DA:

1. Pogodba Uniji nalaga skrb za varovanje in razvoj evropske kulturne dediščine;
2. kulturno dediščino sestavljajo različni viri, ki smo jih podedovali iz preteklosti, zajema različne oblike in vidike: opredmetene in neopredmetene ter digitalne (izvorno digitalne in digitalizirane), vanjo pa spadajo spomeniki, znamenitosti, krajine, veščine, običaji, znanje in izrazi človeške ustvarjalnosti, pa tudi zbirke, ki jih ohranjajo in zanje skrbijo razne javne in zasebne ustanove, npr. muzeji, knjižnice in arhivi. Je rezultat stikov med ljudmi in kraji skozi čas in se nenehno razvija. Ti viri so pomembni za družbo s kulturnega, okoljskega, družbenega in gospodarskega vidika, zato je trajna skrb zanje strateška odločitev za 21. stoletje;
3. kulturna dediščina je za Evropo izredno dragocena in je pomemben gradnik evropskega projekta;
4. pred kulturno dediščino, ki je neobnovljiv, enkraten, nenadomestljiv ali nezamenljiv vir, so danes pomembni izzivi, povezani s spremembami v kulturi, okolju, družbi, gospodarstvu in tehnologiji, opaznimi v vseh vidikih sodobnega življenja;

POUDARJAJOČ, DA:

5. je kulturna dediščina pomembna za ustvarjanje in razvoj družbenega kapitala, saj lahko:
 - (a) državljanke pritegne in spodbuja k vključevanju v javno življenje;
 - (b) povečuje kakovost življenja ter dobro počutje posameznikov in njihovih skupnosti;
 - (c) spodbuja raznovrstnost ter dialog med kulturami, ker krepi zavest o pripadnosti širši skupnosti ter povečuje raven razumevanja in spoštovanja med ljudmi;
 - (d) pomaga pri zmanjševanju neenakosti v družbi in spodbuja socialno vključevanje ter kulturno in družbeno udejstvovanje, poleg tega pa krepi dialog med generacijami in socialno kohezijo;
 - (e) ustvarja možnosti za razvoj veščin, znanja, ustvarjalnosti in inovacij;
 - (f) učinkovito dopolnjuje formalno izobraževanje, neformalno in priložnostno učenje ter vseživljenjsko učenje in usposabljanje;
6. kulturna dediščina ima npr. kot sestavni del kulturnega in ustvarjalnega sektorja pomemben gospodarski učinek, saj med drugim:
 - (a) zelo učinkovito spodbuja regionalni razvoj, ki zajame celotno prebivalstvo, in ustvarja pomembne zunanje učinke, zlasti s tem, ko spodbuja trajnostni kulturni turizem;
 - (b) podpira trajnostni razvoj podeželja in mestnega okolja ter njuno obnavljanje, kot dokazujejo pobude iz mnogih evropskih regij in mest;
 - (c) ustvarja različne vrste novih delovnih mest;
7. kulturna dediščina ima zaradi učinkov na družbo in gospodarstvo posebno vlogo pri izpolnjevanju ciljev Strategije Evropa 2020 za „pametno, trajnostno in vključujočo rast“, prispeva pa tudi k trajnostnemu gospodarjenju z okoljem;
8. kulturna dediščina posega v različne javne politike, med katerimi so poleg kulturne politike tudi politike, povezane z regionalnim razvojem, socialno kohezijo, kmetijstvom, pomorskimi zadevami, okoljem, turizmom, izobraževanjem, digitalno agendo, raziskavami in inovacijami. Te politike so neposredno ali posredno pomembne za kulturno dediščino, hkrati pa lahko tudi kulturna dediščina zelo pripomore k izpolnjevanju njihovih ciljev. Zato bi bilo treba prepoznati vse te možnosti in jih razvijati –

POZIVA DRŽAVE ČLANICE IN KOMISIJO, NAJ V SKLADU S SVOJIMI PRISTOJNOSTMI IN OB SPOŠTOVANJU NAČELA SUBSIDIARNOSTI:

9. opredelijo vrednost, ki jo kulturna dediščina nosi sama v sebi, in izkoristijo možnosti, ki se odpirajo s kulturo in kulturno dediščino za razvoj družbe, utemeljene na demokratičnih, etičnih, estetskih in ekoloških vrednotah, zlasti v času, ko nas je prizadela kriza;
10. spodbudijo dialog z osebami, ki imajo interes pri vprašanih kulturne dediščine, in tako oblikujejo in izvajajo usklajeno politiko in ukrepe, katerih cilj je trajnostno upravljanje in razvoj kulturne dediščine, ter spodbujajo sodelovanje z mednarodnimi in medvladnimi organizacijami, zlasti prek Sveta Evrope;
11. izkoristijo razpoložljiva sredstva, da bi celostno podprli, spodbujali in širili kulturno dediščino, ter upoštevajo njene kulturne, gospodarske, družbene, okoljske in znanstvene vidike;
12. spodbujajo vključevanje kulturne dediščine v nacionalne in evropske politike;
13. odkrivajo in izkoriščajo sinergije, ki nastanejo ob stiku med javnimi politikami EU in nacionalnimi politikami, kar poleg kulturne politike zajema regionalni razvoj, kohezijo, kmetijstvo, pomorske zadeve, energijo in podnebne spremembe, turizem, izobraževanje, raziskave in inovacije, da bi ustvarili dodano vrednost;
14. izboljšajo, kadar je mogoče, dostop do financiranja in izkoristijo vse možnosti obstoječih programov za javni in zasebni sektor ter podprejo naložbe v kulturno dediščino kot del celostnih strategij za trajnostni lokalni in regionalni razvoj v okviru razpoložljivih nacionalnih programov in programov EU ter v okviru strukturnih skladov EU v skladu s sporazumi o partnerstvu;
15. tudi v prihodnje podpirajo ukrepe EU za znak evropske dediščine⁽¹⁾;
16. še naprej podpirajo izobraževanje o kulturni dediščini in obveščajo javnost o možnostih kulturne dediščine v trajnostnem razvoju ter ob sodelovanju s civilno družbo spodbujajo javnost, zlasti pa otroke in mlade, k udeležbi;
17. izboljšajo zbiranje in analizo kvalitativnih dokazov in kvantitativnih podatkov o kulturni dediščini, tudi statističnih;
18. spodbujajo financiranje, razvoj in širjenje digitalnih kulturnih vsebin ter razpoložljivost novih storitev, povezanih z dediščino, ki imajo kulturno in izobraževalno vrednost za državljane, poleg tega pa spodbujajo javni dostop do digitalnih virov in storitev, povezanih z dediščino, tudi v okviru evropske digitalne knjižnice „Europeana“.

POZIVA DRŽAVE ČLANICE, NAJ:

19. spodbujajo dolgoročne in na dejstvih oprte modele politik na področju kulturne dediščine, ki jih usmerjajo družba in državljani;
20. povečajo vlogo kulturne dediščine v trajnostnem razvoju in se osredotočijo na prostorsko načrtovanje ter projekte prenove in oživljanja;
21. spodbujajo povezovanja v mrežo in partnerstva med področji kulturne dediščine in drugimi področji politik, med različnimi javnimi in zasebnimi akterji na vseh ustreznih področjih ter na različnih ravneh upravljanja;
22. preučijo možnost vključitve kulturne dediščine v okvir naslednjega delovnega načrta Sveta za področje kulture, ki se bo izvajal od leta 2015 naprej;
23. okrepijo čezmejno, medregionalno in nadnacionalno sodelovanje pri vprašanih kulturne dediščine z ustreznimi deležniki;

⁽¹⁾ UL L 303, 22.11.2011, str. 1.

24. podpirajo ohranjanje tradicionalnih znanj in veščin, nujnih za zaščito, trajnostno upravljanje in razvoj kulturne dediščine, ki bi jih bilo treba prenesti na prihodnje generacije in tako izboljšati človeški kapital in še naprej varovati kulturno bogastvo Evrope in dostop do njega;
25. nadaljujejo sodelovanje pri raziskovalnem programu za kulturno dediščino in dodatno podprejo raziskovalne pobude v zvezi s kulturno dediščino v okvirnem programu EU za raziskave in inovacije Obzorje 2020, npr. pobudo za skupno načrtovanje programa „Kulturna dediščina in globalne spremembe“.

POZIVA KOMISIJO, NAJ:

26. preuči gospodarski in družbeni vpliv kulturne dediščine v EU ter pomaga pri oblikovanju strategije ravnanja v zvezi s kulturno dediščino;
 27. v pregledu strategije Evropa 2020 upošteva prispevek kulturne dediščine k izpolnjevanju ciljev strategije;
 28. pri uporabi pravil o državni pomoči upošteva posebni značaj kulturne dediščine;
 29. spodbuja izmenjavo in uporabo dobrih praks, ki so se izoblikovale pri projektih, ki jih je financirala Unija v okviru svojih programov za spodbujanje trajnostne uporabe in upravljanja kulturne dediščine;
 30. strokovnjake za dediščino in ostale strokovne delavce iz javnega in zasebnega sektorja ter organizacije civilne družbe še naprej na ravni EU spodbuja k povezovanju v mrežo in združevanju virov.
-